

düşünsel yönlendirme bu yargıda anlamını buluyor. Yani, toplumda ne tür düzenleme yapılırsa yapılsın, bu çağda da benzerine çok rastlandığı gibi, her şeyi, toplum direksiyonunu elinde tutan belirliyor. Bu da gösteriyor ki, en demokratik rejim de olsa, “güç kullananla üzerinde güç kullanılan” arasında bir uyumsuzluk kaçınılmaz oluyor.

İliada doktordur, Arendi su idaresinde çalışan bir görevli. Birlikte yaşayan, özel bir çocuk sevgisi de olmayan bu iki kadın umulmadık bir durumla karşılaşır. Çocuğun ilk günlerinde önce “ince bir şı-pırtı” duyarlar, Constantine adını verdikleri çocuğun bacak arasından “sarı, berrak bir yay yükselip sehpanın üzerinde ufak bir birikinti oluşturur.” Erkek soyunun ortadan kalktığına iyice inanıldığı bir düzende dünyaya erkek bir çocuğun gelmesi onlarda deprem etkisi yaratmaz, yüklenilmesi zor bir sorumluluğa da yol açar.

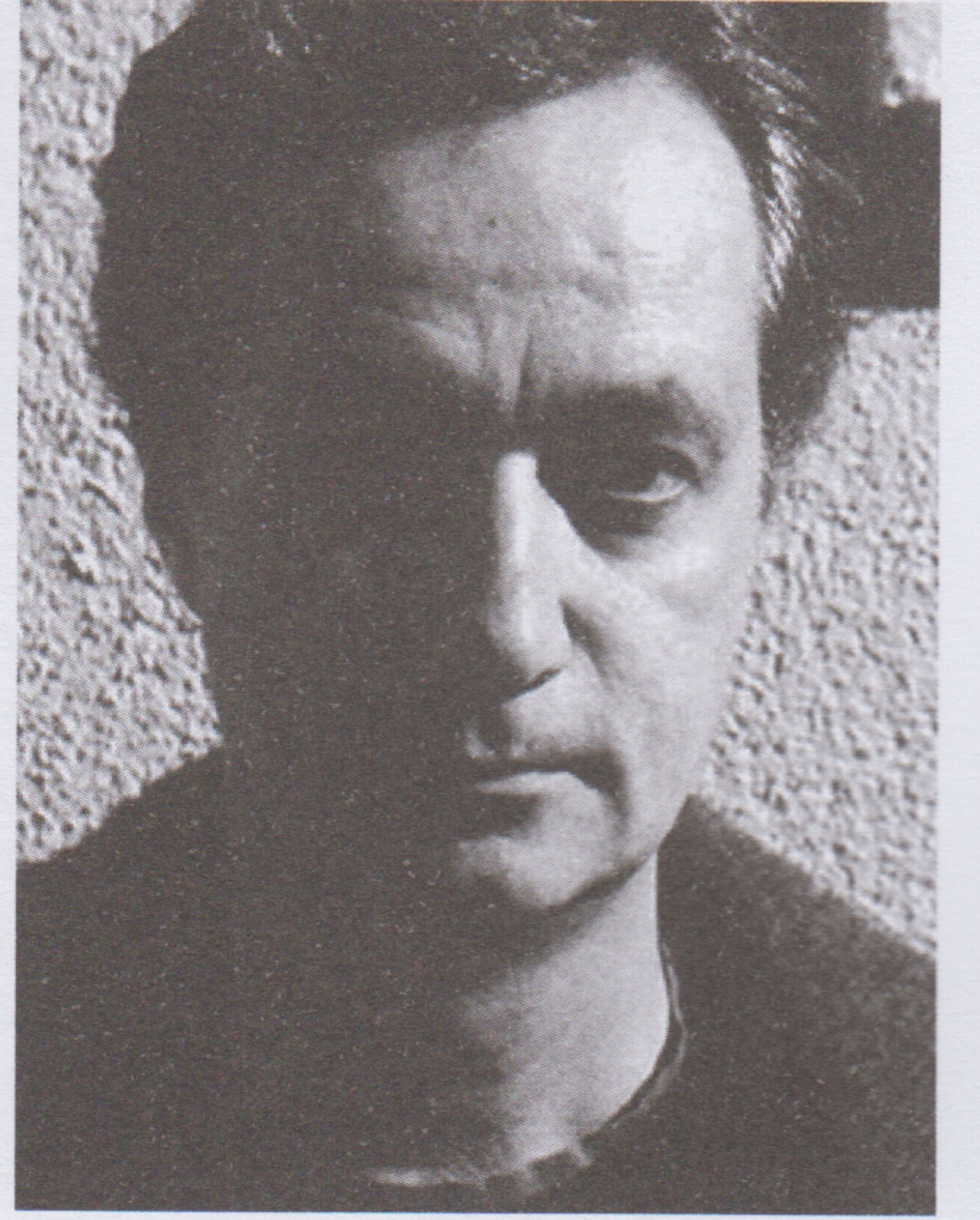
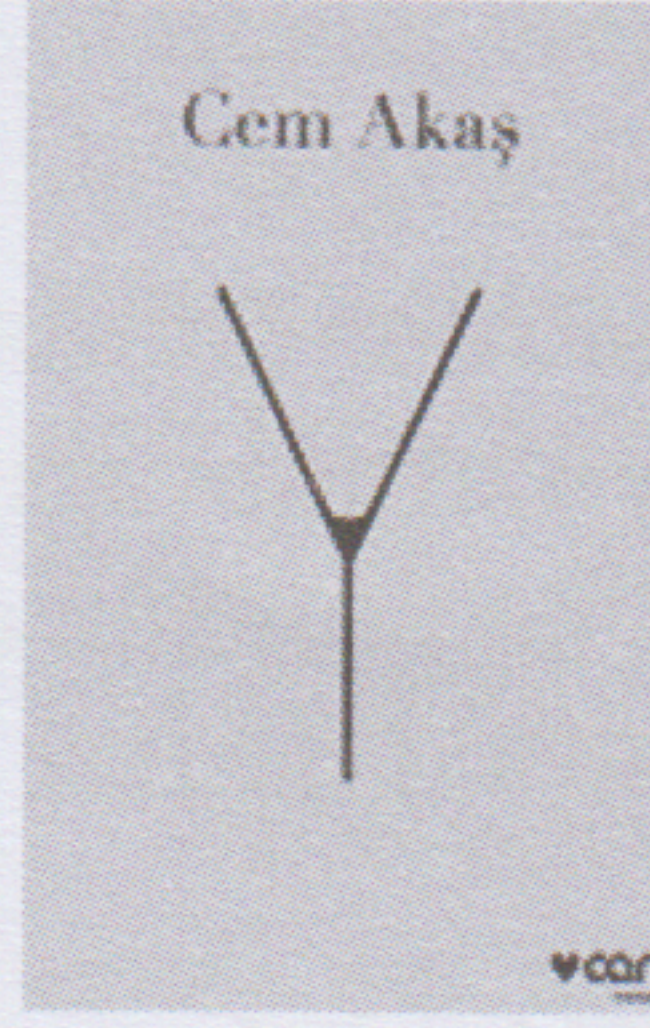
Bir arada yaşayan bu iki kadın, ya kimseye duyurmadan, gizlilik içinde onu büyütecekler ya da “dünya çapında” bu olayı polise duyuracaklardı. Polise duyurulduğunda ne olacağı bellidir: “Polise gittiğimiz anda Constantine’i bizden alırlar, kendi ailesine asla vermezler, ortalık birbirine girer ve büyük olasılıkla Constantine ya devlet ya da gizli ve özel güçlerden biri tarafından öldürülürdü.”

Geçen zaman, çocuğun üstün müzik yeteneğinin ortaya çıkmasına yol açar. Constantine’in Amerika’dan Berlin’e, Berlin’den İtalya’ya, İstanbul’a, sonunda yine Berlin’e dönüşüyle ilgili olayları sıralayıp yorumda bulunmak bu küçük yazının kapsamını aşar. Constantine’in, ruhsal değişime uğradıkça kişilik bozukluğuna uğramasının, ortalarda bir tutunamayan olarak dolaşıp umulmadık ilişkiler içinde, başından polisiye olayların geçmesini ruhbilimcilere bırakmak gerekecektir.

Ben her evrede gittikçe olay alanı genişleyen romanımız açısından yaklaşacağım Y’ye. Üzerinde durulması gereken bir sorun da şudur: Yazar, çağımızda gerçekleşme olasılığı bile akıldan geçirilmeyecek bir olayı neden güncel kılma gibi bir yolu seçmiştir?

Cem Akaş’ın romanı, kurgusunun yanında, olasılığı bile kabullenilemez yaşam katmanlarına yönelmesiyle de ilgi çekici. Öyle ki, romanda, neredeyse tek kanadıyla uzak gök kuşları uçuruyor yazar. Oysa tek kanatlı kuş görülmüş mü yeryüzünde? Onun gibi, nasıl olur da insan türünün bir kesimi ortadan kaldırılabilir? Bu sorularla didişirken, bir yandan da Akaş’ın yazma duyarlılığının, geniş alanlı konu alanlarının nerelerden beslendiğini kavramaya çalıştım.

Son zamanlarda, eski deyimle, salt düz anlatıya dayanan “tahkiye” türü romanlar çoğaldı. Roman diye yazılanların çoğu ya bir tanıklık, ya dizi ürünü canlandırma parçacıkları. Oysa klasiğinden en günceline, roman, yalnızca olay akışımının aracı değil-

dir. Belli bir düşünce tabanına oturmamış, gerek biçimi, gerekse beğenisiyle bir düzey yaratılamamış anlatılara roman denemez. Gerçek roman, şiir, müzik, resim, yontu gibi sanatsal alanların estetiğinden beslenip, okuyanı belli bir duyarlık düzeyine ulaştırmadıkça plajlarda zaman öldürmenin, merak gidermenin kötü bir aracı olmaktan başka bir anlam taşımaz. Oysa hangi büyük romanın sayfasını açsanız orada, insanı çağından sorumlu kılan yaratıcı bir yan bulursunuz.

Y’nin yalnızca ona özgü düşünsel örgüsüyle değil insanı boyutlayıcı yönüyle de ayrıcalık taşıdığı kanısındayım. Yukarıda da anımsattığım gibi, toplumda gücü elinde tutan, gücünü kullanıyordu. Bu durumda, erkek egemen toplum kadın egemen topluma dönüştüğünde değişen bir şey olmuyor. Toplumsallaşma bilinci doğaldan beri, çoğunluk, yönetim biçimi ne olursa olsun, güçlünün baskısı altında ezilmiştir. Bir başka açıdan bakıldığında Y, kimi yerlerde Türkiye’nin denge tutmaz çelişkilerine de eleştirel ışık tutuyor.

Cem Akaş, Y’de, neredeyse çözüme ulaşılması olanaksız bir konuyu ele almış. Bunu, kurgusuna mantıksal çözüm yolları arayarak gerçekleştiriyor. Romanın çözüme yöneldiği evrede, başkişisinin K. olduğu romanda Haléy Sevner adında gizli bir örgüt kurarak varlıklarını sürdürmeye, sayılarını artırmaya, dünyayı yeniden ele geçirmeye çalıştıkları konusuna ağırlık veriyor. Yazar, yayımlandığında dünyayı ayağa kaldıran bu romanın başkişisiyle Constantine arasında belirgin benzerlikler kuruyor.

K. ile Constantine arasında genelleme bağlamında benzerlik de olsa, uygulamada ayrıcalıklı yanlar belirginleşiyor. Örneğin Haléy Sevner örgütçüleri her tarafa fallik⁵ semboller yerleştirip, binalara dev

5 (Kadın için) Oynak, kırık, kendini erkeklere veren, orospu, sürtük.